

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VII. Vndenam desumenda sit distinctio numerica peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

natione, quod est in questione, vt hi ipsi RR. prius alijs obiecerunt. Dicamus ergo, quod illa diversa omnium apprehensio feratur in diversa huiusmodi præiudicia ab invicem separabilia, & ideo per diversas & ab invicem independentes prohibitiones erant cavenda.

480. Obijcies. Nostra Regula non potest applicari Odio Dei & Odio proximi, quæ sunt peccata specie diversa: nam licet fingi possit licentia habendi odium proximum, & tunc adhuc superesset ratio prohibendi odium Dei, non videtur tamen e contrario posse fingi licitum odium Dei, hoc enim idem esset ac fingere, quod Deo placeat odium sui, videtur autem impossibile fingi per hypothesein vitalem Deo placere odium sui, nam hocipso fingeretur Deo placere omnia, quæ quis ex odio Dei vellet facere, v. g. peccare: ergo fingeretur peccata placere Deo, sique iam fingeretur peccata non esse peccata, quia formalitè tollitur ratio peccati per hoc quod placeat Deo.

481. Respondeo, in Odio Dei comparato cum odio proximi, & quavis alia specie, regulam alter in æquivalenti applicari posse, fingendo per vitalem hypothesein, quod sit impossibile odium Dei, eo quod Deus illud non possit permittere, aut quod homo non possit in Deo apprehendere aliquid odio dignum, aut quod homo semper clarè perscipiat, se non posse quidquam mali inferre Deo &c. adeoque fingendo, etiam esse impossibilia illa mala ad quæ cavenda lex naturæ prohibet Odium Dei, adhuc remanent possibilia illa mala quæ sequerentur si liceret odisse proximum, & sic de alijs: ergo adhuc esset ratio prohibendi Odium proximi ad cavenda specialia mala, non contenta in malis illis, ad quæ cavenda prohibetur odium Dei, & quorum diversitas facilè apprehenditur & cognoscitur, quamvis explicari à quolibet non possit, quod in pluribus alijs contingit. Et hæc in hac obscura questione sufficiant, in qua libenter ab alio meliora edocebor.

CONTROVERSIA VII.

Vndenam desumenda sit Distinctio Numerica peccatorum.

482. Duplex est Radix, sive Fundamentum, de quo dubitatur, quandonam sufficiat ad diversificanda numero peccata, in ordine ad obligationem explicandi numerum in Confessione; quod addo, quia Theologus non debet multum sollicitus esse de resolvenda questione in alio sensu, qui videtur vel ad considerationem physicam pertinere, vel facere questionem de nomine. Vnde nulla mihi controversia erit cum P. Azorio & P. Suarez aliisque nonnullis, qui docent, quod qui vno impetu & designatione ac actu continuato occidit decem homines, debeat quidem numerum occisorum explicare in Con-

fessione, sed tamen non commiserit nisi vnum peccatum, quia non posset cum veritate dicere: *feci homicidium Decies*: sed bene: *occidi Decem*. Duplex, inquam, radix seu fundamentum est, vnde potest ejusmodi Multiplicatio Numerica desumi: Prima radix est, Multiplicatio Objecti, seclusa multiplicatione actus, vt in exemplo allato de homicidio. Secunda est Interruptio actus, stante vnitatem objecti. hæc autem Interruptio iterum tribus modis contingere potest. Primò, retractando Voluntatem peccaminosam, deinde iterum in eandem relabendo. Secundò, non quidem positivè retractando, sed tamen voluntariè desistendo ad tempus ab illa voluntate, applicando deliberatè animum ad alia. Tertiò, non quidem deliberatè desistendo, sed determinatione & avocatione ad alia objecta, à causis extrinsecis proveniente, v. g. per indeliberatam distractionem, per supervenientem somnum, aut ebrietatem.

483. Quaritur nunc primò, & circa primam radicem, an inde multiplicentur peccata in ordine ad confessionem, quidquid sit, an sit vna numero malitia propter vnitatem actus. Negant aliqui: & imprimis Ledesma in *summa de Pœnit. lib. 1. c. 37.* docet, Vnicum Peccatum commissurum eum, qui vna deliberatione integro Mense vel Anno non recitaret Horas Canonicas. Zanardus, magis se explicans, 1. p. *Directorij de Sac. Pœnit. c. 18. §. quinto loco*; docet, eum, qui cum famina per totam noctem plures copulas habuit, non teneri exponere in Confessione, quot vicibus eam carnaliter cognoverit, si non fuit interruptum opus aut intentio, sed sufficere, si dicat: *Feci, quod potui*. Idipsum docent alij Summistæ apud P. Andreæ de Mendo *dissert. 2. q. vii. n. 3.*

484. Verùm, propter horum Authoritatem non est recedendum à communi Sententia, docente, Numerum esse explicandum, si quis vna deliberatione & actu occidit plures homines, habet plures copulas, committit vno calore iræ plures Blasphemias, vna detractioe detrahit pluribus. Pro qua sententia stat sensus Fidelium, & qui timorata conscientia sunt, solent se de Numero accusare, quantum recordantur. Ratio alia non redditur, nisi quod sicut in vno indivisibili actu, æquivalente tamen duobus specie distinctis, potest contineri duplex species peccati, ita in vno indivisibili actu, æquivalente pluribus Numero actibus, poterunt contineri plura peccata Numero distincta, in ordine ad obligationem confitendi.

485. Huic tamen doctrinæ obijcitur satis difficulter paritas desumpta ex læsione Bonorum Fortunæ. Nam in sententia negante, debere explicari circumstantias Aggravantes, qui furatur centum, non tenetur numerum hunc explicare, sed satisfaciet dicendo: *accepi Magnam Summam*: vnde subsumitur: atqui in tali summa non minus continentur plures Graves Quantitates &

F f 3

Læsiones,

Læsiones, quantum singulae sufficerent ad Mortale, quam in casibus allatis plura homicidia, copulae, &c. Ergo si in furto non sunt explicandae, nec erunt explicandae in casibus allatis.

486. P. Andreas Mendo videtur admittere omnimodam paritatem, & non minus esse exprimendam quantitatem laesionis in Bonis Fortunae, quam numerum Occisorum, Blasphemiarum, Copularum &c. Verum, contraria sententia est communis apud eos, qui negant esse explicandas circumstantias Aggravantes. Itaque

487. Communis responsio est, assignans hanc disparitatem, quod singuli Aurei de se sint indifferentes, ut vel constituent objectum totale furti seorsim ablati, vel parziale, si per actionem furis jungantur. Verum nemo non videt, posse hoc ipsum de occisione plurium dici. Nam occisio unus est indifferens ut jungatur cum occisione alterius per actionem occisoris. Quapropter aliqui Recentiores melius exprimunt disparitatem, dicendo, quod bona fortuna semper sint capacia augmenti, & eodem modo damna eorundem, & quidem in eodem genere: Econtra conservatio vitae, in suo genere est summum bonum, & consequenter privatio vitae est summum malum in suo genere, & ideo continebit rationem malitiae & injuriae totalem, respectu ejusdem subjecti indivisibilis, etsi posset constituere tanquam pars integram cladem hominum.

488. Mihi videtur paulo aliter declaranda disparitas, eaque petenda ex Natura Objectorum. Aliqua enim sunt, quae ita sunt capacia multiplicationis, ut eorum multiplicatio seu augmentum, sit vel à Natura, vel ab hominum usu, aut naturali impulsu, ordinatum tanquam Medium ad alium finem melius obtinendum: Alia vero non item; quorum multiplicatio est prorsus per accidens; & ideo non dicuntur proprie *Recipere Augmentum*, sed puram multiplicationem, quia non sunt communiter ordinata ad unum. Prioris generis sunt Bona fortuna, quae recipiunt aestimationem, majorem & minorem in ordine ad illum finem, ad quem melius obtinendum est instituta rerum aestimatio, functio, & commutatio. Ejusdem generis sunt v. g. oscula & tactus impudici, qui ex communi consuetudine, & naturali propensione, solent magis minusque multiplicari in ordine ad obtinendam copulam, quae habet rationem finis. Item multiplicatio percussorum ordinari solitarum ad augendum dolorem in eodem supposito: item pluralitas horarum Canonicarum praescriptarum pro uno die. Et horum multiplicationem non est necesse explicare, si fiant una animi deliberatione. Posterioris generis sunt Bona Famae, corporis, & vitae; item plures copulae, plures blasphemiae: quapropter, qui una detractioe pluribus graviter detraxerit, vel uni apud plures, item qui plures blasphemias uno impetu effuderit, plures occiderit, mutilaverit &c. tenetur

Numerum explicare, quantum illi confiteretur, ita tamen ut Unitatem physicam actus etiam exponat, alioquin non satis exponeret individuationem actus. Sicut enim, qui decem vicibus acciperet summam gravem, quae omnes simul facerent centum florenos, non satis explicaret individuationem actuum, & multiplicationem, dicendo precise: furatus sum centum florenos, sed deberet dicere: se accepisse decem actibus, & Semper Summam Gravem, & econtra, si uno actu centum acciperet, non satis explicaret, dicendo, se gravem summam accepisse (posset enim accepisse per plures veniales ablationes) sed deberet dicere: se una vice accepisse summam gravem; ita qui una actione tres occideret destitueret, non videbitur satis exposuisse summam peccatum individuale, dicendo; occidi tres: sed deberet dicere: uno actu occidi tres destinate: alioquin Confessarius formabit iudicium de tribus diversis actionibus, quia communiter solent esse disparata. Quod si praxis seu Penitentium, seu Confessariorum alia est, illa defendi potest probabilitate contrariae sententiae: spectata tamen ratione, autoritate, & consequentia doctrinae, videtur dicendum ut diximus: & in re ipsa ita sentit P. Andreas Mendo, & plures apud ipsum. Et haec circa primam Radicem. Circa secundam Radicem,

489. Quaritur nunc 2. Vtrum retractatio prioris actus semper sufficienter interrumpit actiones, ut multiplicentur peccata. Respondeo Regulariter sufficienter interrumpi. Ratio est, quia huiusmodi retractatio facit, ut prior voluntas nec formaliter, nec virtualiter, nec moraliter permaneat & influat in actum subsequenter, sed nova voluntate opus sit.

Dixi regulariter. Si enim revocatio sit tacite conditionata tantum, & non absoluta, & interruptio brevis, qualis etiam in alijs actionibus moraliter continuis solet intervenire, erit moraliter una continua actio. v. g. si quis ludat ludo prohibito, vel legat librum prohibitum, & jam volens finire, invitatur iterum à socio ad pergerendum, si pergat, & interruptio non fuit maior, quam soleat quandoque huiusmodi lusus aut lectio per confabulationem, aut haustum interrumpi, erit unicum numero peccatum, & satis erit dicere: legi semel librum prohibitum. Ita censent Layman, Lessius, Filiucius, Lugo, afferens aliud exemplum: Si quem pugnus cederet, & à pulsando cessares nonnihil, animo non amplius percutiendi, pulsatus tamen verbis contumeliosis de novo lacesseret, & tu pariter ad pulsandum redires, satisfaceres dicendo: te aliquem semel pugnus excepisse. Colligit hoc Lugo ex simili: si quis die jejuniij sumptu canam statueret non amplius comedere, sed praeter expectationem inferretur cibus valde gratus, comedendo denuo, non censeretur bis in die comedisse, sed canam continuasse, quia voluntas finiendi fuit tacite conditionata; nisi novus cibus superveniat.

490. Quæritur 3. Quanta debeat esse interruptio per voluntariam animi ad aliud obiectum conversionem, sine revocatione prioris actus. R. Hoc desumendum est à communi modo operandi hominum, secundum diversitatem actuum, quarum aliqua patiuntur maiorem interruptionem physicam, alia minorem, ut tamen adhuc moraliter censeantur esse continuæ: v.g. quando inter Missarum solemniam fit Concio etiam per horam, & ibi Officialis attendit, immò etiam obdormiscit, adhuc censetur actio continuari moraliter: e contra, si quis die jejuniij, postquam pro cenâ tantum sumpsit, quantum sufficit, si inquam, tunc avocatus aliò per horam aut mediam interrumpet comestionem, non posset, salvo jejuniò ad comedendum redire; bene tamen, si avocatus aliquantisper cum alio loqueretur, aut litteras legeret, ut observat Card. de Lugo: d. 16. de Pœnit. s. 14. n. 142. nam

tanta interruptio solet etiam fieri, quando cibi tardius inferuntur vnus post alium. Ad huiusmodi exemplorum normam de pluribus alijs iudicandum est, ut in exemplo communi, quando quis animo occidendi alium domo egreditur, arma comparat, inimicum per aliquot dies quaerit, si interea aliquoties dormiat, comedat, litteras scribat &c. censetur vnum peccatum continuatum commisisse, & satisfaciet dicendo: se occidisse hominem. E contra, si hodie statuat occidere inimicum post mensem, & interea nunquam aut raro cogitans, nec ad hunc finem media comparans, si post mensem occidat, non vnum sed duo peccata commisisse censetur, vnum purè internum, alterum exterius consummatum. Et hæc sufficiant de hac questione, in qua communis hominum sensus & vñs plus valere debet, quàm scrupulosa consideratio scholastica.

CAPUT II.

DE PECCATO HABITUALI.

CONTROVERSIA I.

In quonam consistat ratio Peccati Habitualis, remanentis post transactum Peccatum Actuale.

§. PRIMVS.

Referuntur Tres Sententiæ.

491. Prima tribuitur Gregorio Ariminesi, quòd Macula Habitualis consistat in Habitu vitioso, relicto ex peccato præterito.

Dicendum tamen est, peccatum Habituale esse realiter distinctum ab Habitu Vitioso. Probat 1. Habitus vitiosus relicto ab actu præterito, potest manere in homine iustificato, & liberato à peccato habituali: ergo potest vnum ab altero separari: sed quæ possunt separari sunt realiter distincta. Ergo.

492. Respondebis, Iustificationem non fieri sine actu retractionis, & per hunc actum destrui habitum, & peccatum habituale. Sed contra primò. Posset Iustificatio fieri diuinitus absque illo actu retractionis, ut dicitur in Tract. de Pœnit. atqui tunc non destrueretur habitus vitiosus, & tamen destrueretur peccatum Habituale. Contra 2. Quando homo retractat peccatum per actum attritionis, vel destruitur habitus vitiosus vel non destruitur. Si primum: ergo per solam attritionem homo iustificaretur,

quia destrueretur peccatum habituale, quod est erroneum. Si secundum: ergo homo non iustificabitur per Sacramentum Pœnitentiæ cum sola Attritione; quia tunc non destrueretur habitus: nisi velis fingere miracula inaudita, & incredibilia, nempe, quòd Deus destrueret habitum vitiosum sine omni actu contrario.

493. Probat Conclufio 2. Si Deus suspenderet omnem concursum ad productionem habitus vitiosi, adhuc daretur peccatum Habituale, remanens ex peccato præcedente, neque enim hæc suspensio concursus esset condonatio culpæ commissæ, quod iterum sine fundamento fingeretur.

Secunda Sententia tribuitur Scoto, Peccatum Habituale consistere in deputatione seu ordinatione diuina libera peccatoris ad pœnam propter culpam præteritam.

Dicendum tamen est, neque in hac deputatione consistere peccatum Habituale.

494. Probat aliqui cum Vasquez hoc modo. Multi prædestinati peccant quandoque mortaliter,